

VESZPRÉMI HIRLAP

POLITIKAI HETILAP.

AZ EGYHÁZMEGYEI IRODA HIVATALOS KOZLÖNYE ÉS EGYHÁZMEGYEI HIVATALOS TANÜGYI KOZLÖNY.

Megjelenik minden vasárnap.

Előfizetési ár: Egész évre 12 kor., félévre 6 kor., negyedévre 3 kor. (Tanítóknak egy évre 8 kor.) Egyes szám ára 24 fillér.
Hirdetések ára: Egész oldal 32 kor., félooldal 16 kor. stb.

Felelős szerkesztő:
Hoss József dr.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Veszprém, Egyházmegyei Nyomda. (Telefon: 61.)
Előfizetéseket elfogad és hirdetésekért felvesz: a kiadóhivatal.
A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez intézendők

XV. Benedek sikere. A világháború mult hete eseményekben gazdag volt. Senki se gondolja, hogy nagy győzelmekről akarunk beszámolni. Ezuttal regisztráljuk, hogy XV. Benedek pápa kezdeményezésére valamennyi hadviselő állam elfogadta az ajánlatot, hogy a harc képtelen foglyokat kölcsönösen kicserélik. Azok az uralkodók, akik a pápai közvetítést elfogadták, személyesen nem ismerik az új pápát és mikor mégis hozzájárulásukat adták szándékához, a pápaságban rejülő nagy erkölcsi erő előtt hajóttak meg. A pápai akció sok-sok ezer családnak jelent megkönnyebbülést, otthona után vágyódó annyi embernek teszi lehetővé övéi viszontlátását. Emberies érzés mellett fensőbb célok is vezették XV. Benedeket, mikor diplomáciai lépéseit megtette. Epen e miatt az elért siker eleven bizonyosága, hogy mennyire szükségünk van egy erkölcsi hatalomra, mely felette áll az események érdekszövevényeinek, s a nagy szenvedélyek izzó hevében Krisztus szellemével mérskéli a küzködőket. Tisztelet és elismerés XV. Benedeknek, a pápának, aki minden népet szeretetébe fogadott. Hallassa csak szavát, vesse latba tekintélyét, hogy amikor megérik lelkeinkben a végy, a béke után mint érdektől mentes tényező eredménnyel munkálhassa nemzetek egyetértését. A tisztelet és szimpátia, mellyel a különböző államok első fellépését kísérték, a legjobb biztosíték, hogy a pápai székek ez események folyamán még lesz szava. Ami legnagyobb megnyugvásunkra szolgál.

Lesz-e világbéke?

Az ember az után vágyódik, amije hiányzik. Fél éve már, hogy óriási háborúban állunk. A békének áldásait oly kevésre becsültük; most, hogy a háború borzalmi merednek ránk, most kezdjük értékelni a nagy kincset, melyet a nyugodt polgári élet képvisel. Áhitozunk utána s hányszor hallottuk már: e háború végén oly tartós béke lesz, melyet egyhamar nem zavar meg emberi küzködés. Az utópisták meg arról álmodoznak, hogy talán akkor jön el az idő, amikor óhajtásuk, a világbéke megvalósul.

Ringassátok magatok emberek álomban, elérhetetlen vágyakban. Járjatok a levegőben, az élet, a reális, a kemény, sokszor durva élet meg megy a maga útján. S ti azt veszítitek észre, hogy csalódtatok. Az Irás szavait ember még meg nem cáfolhatta. Álmodozatok végleges nyugalomról. S ha ugyanakkor eszetekbe jut, hogy „küzködem az ember élete a földön”, akkor gondolom, hamar vége lesz ábrándozásotoknak. Amig az ember ember marad, mindig küzködni fog, a küzköds pedig némelykor nagyon érdes alakban mutatkozik. Természetünkben van a törekvés az egyéni érvényesülésre. A társadalom és állam sok-sok

egyén tömörülése az emberi természet épen tartásával. Miként az egyének, úgy az államnak is vannak érdekei, melyekért küzd. Hány kis érdek összeütöközését mutatja ez az élet. Nagy államjogi érdekek összekocanása is elkerülhetetlen. És mert az államok felüttük álló magasabb fórumot nem akarnak elismerni, akinek érdekeiket ki egyenlítő itéletében megnyugodnának, fegyverekre bízzák a döntést, létrejön a háború. Ezért mondjuk, hogy a világbéke álom, utópia. Epen olyan lehetetlen, mint az az állam, melynek eljövételét a szocialisták várják, várják, de soha el nem jő.

Előrebocsátottuk, amit a végén kellett volna kimondanunk. Nem tesz semmit. Irásunk célja ugyanis nemcsak az, hogy a cimben feltett kérdésre feleletet adjunk, hanem inkább okait kívánjuk keresni a válaszban foglalt itélet igazságának.

Ugy mondtottuk, hogy az államok életében nagy érdekszeütöközések ki nem kerülhetők. Mi ennek okát az emberi élet küzködelmes jellegében látjuk. Találó a hasonlat, mely az életet az örvényhez hozza párhuzamba. Az örvényben a víz folyton sodródik, hullám hullámra torlódik jobbra-balra. Ami forgatagába kerül, elkapja s szeszélye szerint bánik vele. Ott nincs nyugalom, csak örkös tusája az erősebb és

A szokások embere.

Irta: Jerome K. — Angolból: Szeberényi L.

Hárman ültünk az „Alexandra” gőzhajó dohányzó termében; egy jó barátom, én és egy szelid tekintetű ur, ki, mint később megtudtam, egyik newyorki vasárnapi újság kiadója.

Barátommal az emberek különböző, jó, rossz és furcsa szokásairól beszélgettünk.

A newyorki lapkiadó, ki egyideig nyugodtan hallgatott bennünket, végre közbeszólt:

— Uraim, ha már önök az emberek sokféle szokásáról beszélnek, én tudok egy oly történetet, amelyet, fogadni mernék az utolsó dolláromban, önök el sem hisznek.

— Nos halljuk, Sir, halljuk, — mondánk érdeklődve.

— Azon egyén, kiről beszélni akarok, — így kezdé elbeszélését, — Jeffersonban született és negyvenhét éven keresztül egy éjtel sem aludt a városban kívül. Köztisztaságban álló, gazdag kereskedő volt és presbiteriánus. Egyre azt mondogatta, hogy a jó élet jó szokásokból áll. Pontosan hét órákor kelt, félnyolckor elvégezte családijával a reggeli ájtatoskodást, nyolckor reggelizett és kilenc órára üzletében volt. Négy órákor délután lova az üzlet előtt állott, egy óra folyásig lovagolt. Öt órákor hazament, megfürdött, teát ivott, gyermekeivel enyelgett (igen jó családapa volt); hét órákor evett, aztán a klubba ment, ahol whistet játszott féltizenegyóráig; ekkor hazament elvégezte az esti imádságot és tizenegy órákor ágyban volt. E pontos életmódot a legcsekélyebb változtatás nélkül huszonöt éven keresztül gyakorolta. A városban mindenki ismerte pontosságát; a toronyórákat ő sze-

rinte igazították, sőt mint mondják, a helybeli csillagászok is őt vették irányadóul a nap járásának megvizsgálásánál.

— Egy napon meghalt Londonban egyik távoli rokona, egy keletindiai kereskedő és kiérdemült lordmajor, aki óriási vagyonának örököséül a mi emberünket nevezte ki. Minthogy ezen üzlet rendkívül bonyolult volt, ő neki kellett vezetnie; elhatározta tehát, hogy jeffersoni üzletében első házasságából származó egyetlen fiát hagyja, aki már huszonegy éves fiatalember, ő pedig családjával együtt Londonban telepszik le. — Október 4-én indult el Jeffersonból és 17-én érkezett Anglia fővárosába. Az egész utazás alatt beteg volt és néhány napig ágyban kellett fekdünie. Végre egyik este kijelentette, hogy holnap reggel a citybe megy üzleti ügyei után nézni.

Másnap felébredt — délután egy órákor. Felesége azt mondta, hogy nem akarta a reá nézve, jótékony hatású álomban zavarni. Ebben ő is megnyugodott és felkeltőkor elvégezvén a reggeli imádságot, megreggelizett és 3 órákor az üzletben volt. Minthogy pontosságának hite már megelőzte, az alkalmazottak ugyancsak csodálkoztak késésén. Ő azonban megmagyarázta a körülményeket s egyuttal kijelentette, hogy holnap kilenc óra körül az üzletben lesz. Az ebédnél csak nagyon keveset evett. Étvágyának hiányát annak tulajdonította, hogy nem lovagolt; különben egész este rosszul érezte magát. — Tizenegy órákor lefeküdt, de aludni nem tudott. Ágyában hanykolódott jobbra-balra, de álom nem jött a szemére. Ekkor eszébe jutott, hogy nem kívánt jöjcszakát gyermekeinek. Felkelt tehát és midőn kinyitotta a gyermekszoba ajtaját, a kicsinyek rögtön felébredtek. Szépen leült az ágy szélére és mesélt nekik éjfelután egy óráig. Ekkor megcsókolta őket és távozott.

Mivel utközben éhesnek érezte magát, be ment az ebédőbe és evett, amit talált. Ekkor visszament a szobájába, de aludni nem tudott. Reggel öt óra volt, mire mégis elszunnyadt és pont egy óra volt délután, mikor felébredt. Felesége azt mondta, hogy mindent megtett, amire emberi erő képes, hogy felébressze, de hiába. A kereskedő boszus és nyugtalan volt, hogy a tegnapi program ismétlődik. Megint csak három órákor ért a citybe.

Ez az állapot napról-napra már egy hónapon keresztül tartott. A kereskedő nyugtalan, ideges, haragos volt; természete egészen változni kezdett és hiába küzdött maga ellen. Az alkalmazottak is boszankodtak, mert az üzleti ügyek rendetlenül, zavarosan folytak. A kereskedő ugyszólván sohasem beszélhetett üzletársáival. De hiába; minden reggel, illetve délután egy órákor kelt fel, és minden éjtel egy órákor az ebédőbe ment enni.

Orvosai a dolgot nem bírták megérteni. E mellett egészsége is rongálódott, mert a nappal nagy részét alvással és üzleti ügyeivel töltve, hiányzott a szükséges szórakozás és egyéb áditó testedzés, mint a lovaglás, melyet Jeffersonban annyira megszokott.

Egy napon végre sikerült a kérdést véletlenül megoldani. Legidősebb lánykaja este az étkezés után földrajzot tanult. Egyszerre csak megkérte: atyját, hogy hány óra lehet most New-Yorkban?

— New-Yorkban? — mondá az atya órájára tekintve — várj csak! Itt most tíz óra, a különbség körülbelül négy és fél óra, tehát New-Yorkban most fél hat van.

— És Jeffersonban? — kérdé az anya — nemde ott még kevesebb az idő?

— Igen, — válaszolt a lányka térképére te-

gyengébb hullámlökésnek. És az élet nem ezt mutatja? Hisz a szervezeti élet is már folytonos küzdelem. A szabó ruhát készit, hogy védjük testünket az időjárás viszonyosságai ellen, házat építünk, ahol tulságos meleg, vagy dermesztő hideg ellen enyhülést találunk, alszunk, hogy elfogyasztott erőinket pótoljuk, sétálunk, hogy a vértünk felfrissítsük, táplálkozunk, hogy a test ellenálló képességét fokozzuk. Szervezeti életünk folytonos küzdelem a halál ellen.

Az élet magasabbfokú megnyilvánulásában ugy ennek hasonmását találjuk. Természetünkben rejlik, hogy nemcsak a nyugalmas békét szeretjük, hanem veszedelmes, vakmerő vállalkozásokat is, melyek igénybeveszik egész egyéniségünket. Elég utalni a veszedelmes sportokra, melyek már annyi ember életébe kerültek, nem szükségesek, mégis folytatjuk, tudjuk, hogy újabb és újabb áldozatokra várnak, mégis csináljuk. Belátjuk, hogy ostobaság a párbaj és már annyi század óta küzdenek ellene. Vajjon sikerült kiirtani?

A nagy társadalom életében is szakasztottan ezt tapasztaljuk. Politikai, társadalmi egyesületek alakulnak egymással ellentétes céllal és törekvéssel, osztályharcok ütnek fel fejüket s üzleti versengés teszi még mozgalmassabbá ezt a képet. Újabbban egyes országok keretein belül élő különböző fajú népek faji öntudatra ébredése csak szaporítja a küzdelmes csoportulások számát. Ha most ez a folyton kavardó örvény némelykor gátat tör s lerombolja mindazt, ami utjába esik, ne csodálkozzunk. Az államhatalom a küzdelmeket egy ország kebelén belül bizonyos fokig tudja mérsékelni, de sok esetben meg kell hajolnia előtte.

Ne áltassuk tehát magunkat, nem ez a háború volt az első, de nem is az utolsó lesz. És mert ki nem kerülhetünk, lehetőségek városa helyett arra törekedjünk, hogy keserveit Krisztus szellemében enyhíteni iparkodjunk.

HIVATALOS RÉSZ.

Esperesi kinevezés. *Andalits* Lajos a sümegi kerület esperese az esperesi tisztségtől saját kérelmére felmentetvén, helyébe a kerület esperesévé dr. *Ott Mihály* ukki lelkész, eddig helyettes esperes és tanfelügyelő nevezetett ki.

Investitúra. *Felki* Viktor, kislódi lelkész plébániájára, f. hó 8-án a Székesegyházban törvényszerűen investáltatott.

Ideiglenes lelkészhelyettes. A kőröshegyi plébánia ideiglenes vezetésével *Chapó* Albert, karádi káplán bízott meg.

Személyi pótlék. A vall.- és közokt. m. kir. miniszter ur az 1913. évi XVI. t. t. 28. §-a alapján *Péczér* Ignác ordai, *Szélessy* János csömendi, *Csupor* Mihály horvátkuvi, *Hajdu* János kisberényi és *Sipos* György kutasi tanítóknak évi 600—600 korona személyi pótlékok engedélyeztet.

Tanítói kinevezések. *Böröcz* János *Buzsákra* kántortanítónak, *Zöldy* Károly *Sávolyra*, *Hajdu* Mariska *Sümegecsihire* osztálytanítóknak kinevezettek.

Pályázat. Bakonyzombathelyi (Veszprém.) főkegyház r. kath. osztatlan iskolánál államszemélyes tanítói állás betöltendő. Lakása: egy szoba, konyha, kamra legközelebbi újraépítésig. Jövedelme 5 hold 589 □-ól szántóföld, rét, 1 hold kert, 8 m. kemény hasábfu, páronkint fél pozsonyi mérő rozs és 50 fillér. Kötelessége a tanulókat vasár- és ünnepnapokon a magyarszombathelyi templomba felvezetni, a kántortanítót szükség esetén helyettesíteni, a „Gondviselés”-nek tagja lenni. Csak férfitanítók pályázhatnak. Németül tudók előnyben részesülnek. Választás január 20-án. Személyes megjelenés szükséges, de az utiköltség nem lesz megterítve. *Iskolaszék.*

Pályázat. A *kisbárapáti* (Somogym.) róm. kath. népiskolánál lemondás folytán megüresedett osztálytanítói állásra pályázat hirdettetik. Fizetése a községi pénztárból havi részletekben 600 korona, a többi államszolgálatból. Egy bútorozott szoba és konyhaból álló lakás, lakás és kertpótlék fejében fűtés és szobatisztogatás. Kötelessége a reá bízandó osztályokat s a gazd. ismétlősöket heti 2 órában át tanítani és a „Gondviselés” c. tanítói nyugdíjintézet tagja lenni. Nőtanítók is pályázhatnak. Ha az állásra nőtanító választatnék, kötelessége leendő az I—VI. osztályban a női kézimunkát is oktatni. Kérvények február 1-ig a *kisbárapáti* iskolaszékhez küldendők.

Két beszéd.

Ujesztendő napján jelentős nyilatkozatok hangzottak politikusaink ajkairól. Lényegben egyezők, a nagy nemzeti összhangba beleilleszkedők s valljuk meg, egyúttal bizodalmasak is ezek a nyilatkozatok. Az ujesztendő hajnalán nem mosolygott még reánk egyúttal a béke hajnalja is. A harcér minden tájáról ádáz tusák lihegése, pusztító fegyverek, ágyuk borzalmas orcsesztere zúgott bele a békét, boldogságot könyörgő ujévi hangulatba. Mégis a haladó időnek ez a naptári fordulópontja mindenkor s most is alkalmas volt arra, hogy országosrangú intéző s más jeles közéleti férfiak bíráló, vélekedő nyilatkozatokat tegyenek a kormányzásra, a nemzet életére vonatkozó s napirenden folyó eseményekről.

Kézen kinálkozott most a legfontosabb esemény, a kettős monarchiának nagy harca. Életkérdés perében hoz ez döntő ítéletet. A döntés még készülő, eredménye nem bizonyos. Egész valószínűtlen áthatja azonban a remény, hogy szenvedések, áldozathozások, nagy fáradoalmak jutalmaként a szebb jövő után epedő szomjuhozásunkat boldogságos örömmel oltjuk majd a diadal serlegéből. A döntéshez még nem jutottunk el, de az öt hónapos harc fordulatai, eseményei, jelenségei, hogy úgy mondjuk, az eddig folyó harcok szikologiája már is előnkbe hoz értékes tanulságokat. Ezeket a tanulságokat megsejtiük, érezzük, a kézzelfoghatóságig közel szemléljük s mégis igazi értéküket, jelentőségüket csak azok az egyének tudják igazán s bölcsen mérlegelni, akiknek kiváló politikai egyéniségük szélesebb látókör központi magaslátára helyeződött s események összefüggését, okozatos fejlődését, a magyar állam jelenéhez s jövőjéhez kapcsolódását nagyobb tudással s hivatással s államférfiai kötelességérzettel vizsgálhatják s boncolhatják.

Ilyeneknek kell tartunk a kormányférfiakat s a politikai pártok vezető egyéniségeit. Még ha nem a rátermettségükkel s kimagasló szellemi tulajdonságaikkal imponálnának is, akkor is érdekes, hogy a jelen nagy dolgai a jövőnek minő perspektívát vetítik elibénk az ő felfogásukon, ítéletükön keresztül.

Az elhangzott nyilatkozatok közül különösen két kiváló politikusunknak, *Tisza* István s *Zichy* Aladár grófoknak színvallása hatott tartalmának s igazságainak erejével.

A miniszterelnök nyilatkozata.

Osztatlan érdeklődéssel természetesen a kormányelnöknek nyilatkozatait vártuk. Az érdeklődést fokozták bizonyos kapcsolatos előzmények: az összmonarkia eszméje elen már előbb, két ízben is nyilvánított lesújtó kritikája s a német főhadiszálláson a német császárnál tett látogatása. Kérdeztük s vártuk, hogy vajjon az ujévi beszédben megtaláljuk-e mindezeknek bővebb, áttekinthetőbb fejtegetését. Várakozásunkban nem csalódtunk, mert a háború jó eredményének magyar nemzeti hatásairól, az új Magyarországról kiépítéséről közzétett nyilatkozata nemcsak a magyar szívet dobogtatta meg, hanem osztatlan figyelmet s tegyük hozzá, hogy a magyarság érdekei felé hajló figyelmet ébresztett a külföldön is.

Jól megjegyeztük a felvidéki megyejárás után a sajtó képviselői előtt tett következő nyilatkozatát: „a monarchia igazi összetartását, erő kifejtési képességét, politikai s katonai hatalmát nem az olyan reánk kényszerített államszerkezetben kell keresni, amely valamely birodalmi közösség közjogi felépítésével a magyar nemzet függetlenségi vágyával és történelmi jogaival ellentétbe helyezkedik, hanem ellenkezőleg, abban a dualisztikus és paritásos közjogi szerkezetben, amely az egész magyar nemzet odaadó áldozatkész erő kifejtését biztosítja a monarchia nagyhatalmi védelmében”.

kintve — mert Jefferson két fokkal távolabb van nyugatra.

— Két fokkal; vagyis mintegy 220 kilométerrel, — mormogá az atya — és egy fokra esik körülbelül negyven perc. Tehát Jeffersonban most... — Hirtelen nagyot kiáltott: — Megvan! Kitálaltam!

— Mit? Mi az? — kérde az anya meglepődve.

— Mit? Jeffersonban most négy óra van, ilyenkor szoktam lovagolni; a lovaglás hiányzik nekem.

Semmi kétség! huszontévig élt az óra szerint a legnagyobb pontossággal. De ez a jeffersoni és nem a londoni óra volt. A derék kerékdő ezt már annyira megszokta, hogy volt képes az új, megváltozott körülményekhez igazodni. Miután a nagy problémát ily sikeresen megfejtette, kijelentette, hogy visszatér előbbi életmódjához. Üzleti ügyeit délután háromtól este tíz óráig rendezte, ami bizony elég furcsa volt.

Tíz órákor lóra ült és lovagolt egy óra folyásig. E különös szokás híre természetesen csakhamar elterjedt a cityben és sokszor egész sereg ember bámulta, mikor késő este lóra ült irodája előtt és a szükséghez képest lámpást gyújtott, ha a hold nem világított.

Éjjel egy órákor evett, mint azt Londonba érkezése után tüstént az első éjjeleken megkezdte; azután a jeffersoni szokása szerint a klubba ment. Szeretett volna ugyan valami kényelmes, nyugodt, csendes klubot, melynek tagjai reggel négy óráig játszottak volna vele whistet, de ennek hiányában meg kellett elégednie egy közönséges játéktársasággal, ahol azután talált játszótársakat, kikkel pokert játszott. A rendőrség ugyan néha-néha megcsipte a kártyázó kompániát, de neki sohasem történt

komolyabb baja. Félőtkor hazatért a klubból; ekkor családját felzavarta az álomból, hogy együtt élvegezhessék az „esti” ájtatoskodást; öt órákor lefeküdt és mozdulatlanul aludt délután egy óráig.

A city komoly emberei ugyan rendkívül csodálkoztak, sőt mosolyogtak ezen különcködésen, de ő ezzel semmit sem törődött.

Leginkább az bántotta, hogy különös életmódja miatt nem mehet a templomba. Délután, mikor felkelt, érezte, hogy az alvás helyett a templomban kellett volna lennie. Este hét órákor megette „ébedjét”; tizenegy órákor teát ivott és éjjelkor ismét elfogta a himnuszok éneklésének és a prédikáció hallgatásának vágya. Éjjel után három órákor kavét ivott és öt órákor vallásos érzületben nyugtalanította, elaludt. Ilyen volt vasárnapi programja, de a helyzetet változtatni lehetetlen-ség volt.

— Ő aztán valóban a szokások embere volt. Így végzé elbeszélését a newy-orki lapkiadó. Mi pedig fejcsóválva s mosolyogva keltünk fel a dohányzó asztalától és szóltanul mentünk fel a gőzhajó fedélzetére.

GONDOLATOK.

A szerencse kegyencei többnyire gyöngye jelleműek szoktak lenni, mert a jellem leginkább a balsors viszonyosságai között szilárdul és erősödik.

Előtrpülnék a nagy tettek, ha kis emberek utánózzák azokat.

A szegényeket gyakran a gazdagok szívtelensége teszi gonoszakká; szeretni kell a szegényeket és segíteni, akkor jó emberek maradnak.

Azt a nyilatkozatát sem felejtettük el, amelyet a parlamentben hangoztatott, mondván: „Ez az első nagy háborúja a monarchiának azóta, amióta sikerült a dualisztikus formában olyan szerkezetet adni ennek a nagyhatalomnak, amelyben a magyar nemzet a maga függetlenségi vágyával és a maga évezredek alkotmányával megtalálhatta a helyét s hogy ez a háború mutatta meg igazán azt, hogy ennek a monarchiának az erejét, akcióképességét és hatalmát nem centralisztikus jogi intézmények spanyol csizmáiban kell keresni.”

Ehhez a két bator, nyílt politikai kijelentéshez hasonló őszinteséggel kapcsolódik ujesztendei beszédének legfontosabb s következő része:

„Azo kkal szemben, akik a változó idők kisebb-nagyobb surlódásait, gyarlóságait látva, odaát a monarchia másik államában még minduntalan fölvetették régi, kelletlenül eltemetett álmaikat, azokkal a törekvésekkel szemben, amelyek a magyar nemzetet ettől a paritásos közjogi állásától megakarták volna fosztani, a multban inkább csak azzal a negatív érveléssel léphettünk föl, hogy azok, akik úgy tüntetnek föl magukat, mint a birodalom nagyságának és erejének különös barátait, azok az ő szerencsétlen centralisztikus politikájuk által ismétlenül a végromlás széléig vitték a monarchiát, ahonnan a magyar nemzetnek kellett megmentenie.”

Ehhez a negatív érvhöz most egy hatalmas pozitív érv is csatlakozott. Most megmutattuk, mit ér a monarchiának ez a szervezete és mit ér a függetlenségét visszanyert magyar nemzet ebben a monarchiában. Egy nagy háború megpróbáltatásai után, ezek után az észleletek után, azután, amit a magyar nemzet tett és tesz, áldozott és áldoz a monarchia közös nagy céljaiért ebben s nagy válásban, *közveszedelmes örlött* az, aki vissza akar még egyszer térni a centralisztikus törekvésekhez.”

Mind ezek a nyilatkozatok, aminek megnyugvást teremtettek itthon, épp oly féltékenységet ébresztettek a Lajtán túl. De ha igaz — s nincs okunk, hogy kételkedjünk benne — hogy Tisza gróf bevallása szerint a Németbirodalom s az Osztrák és Magyar Monarchia politikai vezetői között teljes összhang uralkodik nemcsak a momentán, hanem a későbbi nagy politikai kérdésekre nézve is — akkor a monarchia másik felének féltékenysége miatt nem kell fájni a mi fejünknek. Leszögeztük Tisza nyilatkozatait a mi szerény újságunkban is, mint érdekes dokumentumát elsősorban a háború nagy tanulságainak, másodsorban annak, hogy Tisza is sokat *tanult* a háború eseményeiből s a magyar nemzet gyönyörű együttérzéséből.

Gróf Zichy Aladár beszéde.

Magyarország keresztény társadalmá gróf Zichy Aladár éles szemű, kiváló politikusknak tartotta. Nagyszabású újvíz beszéde, melyben mint az ország neppárt elnöke fejtette ki vélekedését a háború jelentős eseményeiről s hatásairól, mélyebb, általánosabbá teszi ezt a meggyőződést. Érveit a dolgok mélyéből vágja ki s a bölcs szemlélődő magas álláspontról ragyogtatja. Lelkesség, bizalom, hit, erő tündöklök gyönyörű beszédében, melyből — azoknak az olvasóinknak épülésére, akik a liberális lapokból a beszédnek csak megemléstét olvashatták — néhány szemelvényt közlünk.

A dualizmusról tett nyilatkozata lényegben egyezik Tisza felfogásával. „Mi magyarok meggyőződhetünk arról, hogy *nemzeti függetlenségünk*, teljes államiságunk *csorbitása nélkül* a dualisztikus keretben megtaláljuk azt a *nemzeti életnórá*t, mely *mellett állam és nemzet* maradhatunk.

Igaz, hogy állami életünk vezetésében nem volt meg mindig a kellő energia, mely a nemzeti kifejlődést biztosítja és elősegíti, de épp ez volt az oka annak, hogy épp ebben a dualizmusban rejlt monarchikus erő érdekében is *sürgőztelt a neppárt olyan politikát, mely megvalósítja a dualizmust, mely amennyivel fokozza a magyar állam hatal-*

mát, annyival hatalmasabbá teszi a trónt és a monarchiát.”

Ámde azt kívánja, hogy a 67-ben megalapozott dualisztikus keretben a *kereszténység erkölcsi* ereje *nemzeti* erő legyen s olyan *neppolitikát* öhajt, amely az ország jóformán tisztára keresztény népet erősítse.

A keresztény állami s társadalmi politikáról mondott szavai is érdelemesek a megszívlelésre:

„A magyar népet a kereszténység belső ereje konzerválta, tartotta meg erkölcsi mivoltában — tehát a közerkölcsiség szilárdsága, tisztasága egyenesen attól függ, hogy az államkormányzásban és törvényhozásban is mennyire tiszteljük és követjük a keresztény elveket. Ezt má nyíltan be kellene vallani minden magyar államférfiúnak és politikusknak, ki jogot formál a jövőben a nemzet vezetésére. A neppárt megalapítóinak ezért marad örök díszé s politikai bölcsesége is, hogy ezt nyíltan politikájuk vezérelvévé tették anélkül, hogy a *házaiban élő bármely vallású polgárt polgárjogaiban kisebbittek vagy kisebbiteni akartak volna*. A háború tanulságai után az *igazi nemzeti politikának* iránya, programja nem lehet más: *mint a nemzetnek keresztény jellegét nemcsak gyakran formálisokká vált szokásokban őrizni, nemcsak nagy ünnepeken mutatkozni keresztény állammak, hanem gazdasági, kulturális, szóval nemzeti életünk egész vonalán ahhoz a szerephez juttatni a keresztény társadalmat, mely számbeli és erkölcsi erejéhez mértén megilleti, mert egyedül ez biztosítja, hogy a nemzet élő organizmusában a kereszténység belső ereje fogja képezni a konzerváló és fejlesztő hatalmat egyaránt.*”

A *nemzeti neppolitikáról* a következőképen nyilatkozik:

A háború gigászi feladatainak és harcainak oroszánrészt a *nép teljesítette*. Láttuk a háborúban, hogy a nép nemcsak nagy reservoárja a nemzeti erőnek, de a nemzeti organizmusnak lüktető vére, feszülő karja egyaránt. A nép lelkülete volt legimponálóbb kifejezője a nemzeti géniusz szellemének. *A nép belevitte minden erejét a háborúba, mely létünk felett dönthet, vért, életét patakokban ontotta a hazáért. Mindent érdemes és meg kell tehát tenni a népert.* Olyan *szociális és gazdasági politikát kell inaugurdálni*, hogy az elvesztett erő pótolva legyen, hogy a nép ereje fokozódjék, hogy a nép a bázis földjéből, melyet verével öntözött, ki ne forgattassék, hogy a nép élvezze egy szabad polgár összes jogait, melyekre annyira méltónak bizonyult. A nép érdekeit kielégítő közigazgatási, szociális és gazdasági politikára van szükség. Államkormányzatunknak és politikánkunk egyaránt szakítani kell régi bűneivel. Erkölcsösebb, emberesebb, realisabb politikát kell csinálni az egész vonalon, mely népünk nagyobb jóléte által nemzeti erőnköt, sulyunkat, egyaránt nevelje.

A helyes neppolitika, mely az egységes nemzeti szempontokra és érdekekre is irányul, megelégedettebbé teszi majd nemzetiségeinket is, mert polgárjogi, gazdasági és kulturális igényeik egyaránt kielégítést fognak nyerni a magyar hazában. A magyar nemzeti neppolitika lesz a leghelyesebb nemzetiségi politika is.”

Arany szavak ezek. Akinek lelkében fogamzoztak, méltó az egész nemzet becsülésére, tiszteltetére. Felekezeti s politikai elfogultságnak el kell némuinia a hazaféltó s a hazának új, erős alapokat kijelölő politikusknak ily szépséges tanítása előtt. Gazdagságát tárja elénk a jelzett politikai irány megvalósulása nyomán a jövőöndök, s nagy erősséget villogtatja felénk a nepjölöten, keresztény erkölcsön s népművelésen megalapozható független magyar állammak. Ezért pedig még az ellenfelektől is csak hálát s tiszteletet érdemel. — a.

Az ügyvédek nyugdíja.

Balogh Jenő igazságügyminiszter 1914. év november 25-én egy törvényjavaslatot mutatott be a képviselőházban, amely az országos ügyvédi gyám- és nyugdíjintézetéről szóló 1908. XL. t.-cikket akként egészíti ki, hogy 35 évi ügyvédek után a 65 évet betöltött ügyvéd ha nyugalomba vonul, nyugdíjat (aggkori ellátást) kap. Ezt a törvényjavaslatot az igazságügyi és a pénzügyi bizottság olyan szép szavakkal ajánlja elfogadásra, hogy azok a magyar ügyvédeknek, örök büszkeségei lehetnek. Így szól az ajánlás:

Az országos ügyvédi gyám- és nyugdíjintézetet megalakító 1908. XL. törvénycikk, — mely csak a munkaképtelen ügyvédek részére és az elhalt ügyvédek családtagjai részére biztosít ellátást, — nem gondoskodott arról, hogy az ügyvédek, amidőn ügyvédi gyakorlatukat öreg koruk miatt hagyják abban, bizonyos szerény összegű ellátásban akkor is részesüljenek, ha teljesen munkaképtelenné még nem váltak.

Jóllehet általánosan észlelhető az a törekvés, amely a munkában kifáradt elaggodt munkások részére ellátást kíván biztosítani s ennek szüksége épen a szellemi munka s különösen a szabad foglalkozásként szervezett s nehéz vagyoni viszonyokkal küzdő ügyvédi hivatás terén érezhető leginkább, mégis az ügyvédi kar, amidőn saját erejéből az ügyvédi gyám- és nyugdíjintézetet létesítette, ennek keretében az aggkori ellátásnak ezt az intézményét nem volt képes megvalósítani, mert az ügyvédek szerfelett eltérő keresetere tekintettel, csak alacsony összegben lehetett az intézet fenn-tartására szolgáló kötelező tagsági befizetések összegét megállapítani.

Az intézet az ily címen rendelkezésre álló vagyoni erővel messzebb menő kötelezettségek teljesítésére, mint amelyeket az 1908. XL. törvénycikk reá ró, nem lenne képes. Ehhez mindenesetre a tagsági járulékoknak olyan tölemes emelése lenne szükséges, amelyet az ügyvédi karnak minden egyes tagja nem bírna elviselni.

A kormány tehát méltányolva egyfelől az ügyvédi gyám- és nyugdíjintézetnek nemes, humanitárius célját és nagy szociális jelentőségét, másfelől azokat a nagyértékű szolgáltatásokat, amelyeket az ügyvédi kar a jogszolgáltatás terén általában, de különösen az ingyenes szegényvédelem, a törvénykezési illetek beszédese s a társadalmi és állami élet egyéb terén is vagyoni ellenszolgáltatás nélkül állandóan ellát, indokoltan találta az ügyvédi nyugdíjintézetnek olyan mértékű állami támogatását, amely az intézetet arra képesíti, hogy az eddig még csonka feladatkörét az aggkori ellátás intézményének felvételével kibővíthesse.

A törvényjavaslat 6. §-ában erre a célra állandó évi 500.000 korona államegylet biztosít az országos ügyvédi gyám- és nyugdíjintézet számára, mely évi segély az alkotandó törvény életbeléptét követő első naptári évnegyedtől kezdve négy egyenlő negyedévi részletben fizetendő és az igazságügyi tárca terhére számolandó el.

Arra nézve, hogy az országos ügyvédi gyám- és nyugdíjintézet, amelyet eddig kizárólag az ügyvédek évi tagsági járulékaiból tartanak fenn, nagy humanitárius és szociális jelentőségénél fogva állami támogatásra is érdemes, a törvényhozás bizonyos mértékig állást foglalt már akkor, amidőn az évi állami költségvetésbe erre a célra 10.000 korona segélyösszeget vett fel.

Midőn most ezt az összeget e törvényjavaslat jelentékeny összegre emeli fel, ezzel a törvényhozás nem csupán az intézetnek említett jelentőségét fogja elismerni, hanem egyuttal vagyoni ellenszolgáltatással jutalmazza azokat a már említett értékes szolgáltatásokat is, amelyeket az ügyvédi kar különböző terén eddig minden ellenszolgáltatás nélkül a köz javára ellátott.

A pénzügyminiszter különösen már a törvénykezési illetekekről szóló új törvényjavaslat tárgyalása során elismerte az ügyvédi kar ama kívánásának elvi jogosultságát, hogy azon teher és felelősség fejében, amely a törvénykezési illetek beszédese tekintetében az ügyvédekre hárul, az állammak az ügyvédi kart kárpótolnia kell s mint-hogy erre nézve pénzügyi technikai okokból nem mutatkozott célszerűnek az ügyvédi kar részéről ajánlott az a megoldás, hogy az ügyvédek által a felek helyett lerott illeteknek bizonyos számla esetéről-esetre az ügyvédi nyugdíjintézet javára számoltassék el, a pénzügyminiszter azt találta leginkább megfelelőnek, hogy a számlások számítás helyett az ügyvédi nyugdíjintézet részére

500.000 korona évi általánösszegben meghatározandó állami segély alakjában nyujtson az állam az ügyvédi kar által teljesített illetékbeszedés fejében megfelelő kárpótlást.

Ha tekintetbe vesszük, hogy a fél helyett eljáró ügyvéd nemcsak az illetékek előlegezésére van kötelezve, hanem felelős azoknak helyes lerovására is, kétségtelenül már csak ebből a szempontból is igazolt az, hogy az ügyvédi kart az állam e tevékenységéért, amely tulajdonképpen az állami közegek feladata lenne, méltányos ellenértékkel jutalmazza. Még szembevetnőbb ez azokban az esetekben, amidőn az ügyvédeknek az előlegezett illetékeket nem áll módjukban feleiktől behajtani; ami nem ritkán fordul elő.

Epen azért tekintettel arra is, hogy ez az összeg a törvénykezési illetékek felemelt teteleiben bő fedezetet talál s mellette az országos ügyvédi gyám- és nyugdíjintézet részére eddig adott 10.000 korona évi államsegély is meg fog szünni és hogy a jelen törvényjavaslatból az ujonnan szervezendő agkori ellátások révén semminemű továbbmenő teher vagy felelősség nem hárul az államra, az állami költségvetésnek ezzel az összeggel való megterhelése elfogadhatónak mutatkozik.

Minthogy a jelen törvényjavaslat 7. §-a az alkotandó törvény életbeléptetése idejének meghatározását a kormányra bizza, biztosítva van az is, hogy ez az új teher csak akkor fog az államra hárulni, amikor az illetékekről alkotandó törvény már előzetesen életbe lépett és az abból folyó bevételek az államsegély kiszolgáltatására fedezetet nyujtanak.

Ami a törvényjavaslat egyéb rendelkezéseit illeti, ezek az 1908: XL. törvényeknek rendelkezéseit egészítik ki, amit az agkori ellátásnak az intézet feladatkörébe való felvétele tesz szükségessé. A törvényjavaslat az említett törvényekben már szabályozott ellátásokat egyenként érintetlenül hagyja, az agkori ellátás szabályozása céljából szükséges rendelkezéseket a törvényjavaslati akként állapítja meg, hogy meghatározza egyúttal az ellátásnak az 1908: XL. törvényekben szabályozott ellátásokhoz való viszonyát s azokat az eltéréseket is, amelyeket egyfelől az agkori ellátás célja, másfelől az államsegéllyel biztosított fedezésének természete szükségessé tesz.

Magának az agkori ellátás mértékének meghatározását a javaslat az intézeti alapszabályokra bizza, amelyeknek e végből szükséges módosítása még tüzetes tanulmányokat és számításokat is szükségessé teszi.

Előreláthatóan a köztisztviselői nyugdíjszabályoknak megfelelően a 65 éves kor betöltésével 35 évi ügyvédek után lesz elérhető az az 1.000—1.200 koronányi legmagasabb összeg, amelyet az intézet az államsegélyből agkori ellátás-ként nyujtani képes lesz. Hogy az intézet ezt a mértéket reális számítások alapján fogja meghatározni, erre nézve kellő biztosítékot nyujtja az intézet igazgatóságának körültekintő megfontolásán kívül az a körülmény, hogy az intézet az igazságügyi kormány főfelügyelete alatt működik s mint minden alapszabálymódosításhoz evégből a szükséges alapszabálymódosításokhoz is az igazságügyminiszter jóváhagyása kívántatik meg.

E javaslat kétségtelenül az ügyvédi kar bizonytalan helyzetét lényegesen javítja és egyúttal a szocialis téren is, habár csupán az egyik foglalkozási ágban, az általános fejlődési iránynak megfelelő törekvést mozdít elő a község tett értékes szolgálatok méltányos elismerésével.

Hírek a katonakórházból.

Pénteken, folyó hó 8-án, minden előzetes bejelentés és tudomásuladás nélkül az V. hadtest parancsnoka: Schmidt altábornagy ónagyméltósága megérkezett városunkba dr. Penny főorvos kíséretében, hogy a helybeli katonakórházat megvizsgálja. Délelőtt 11 óratól este fel nyolcig minden apró részletre kiterjedően, rendkívül behatóan vizsgált meg mindent. Hosszu ideig időzött a konyhában, ahol az egyes adagokat, ugy minőség, mint mennyiségükre nézve, a legszorgosabban megvizsgálta. Nemkülönben az irodákban, az operációs teremben, a patikában, raktárban és betegszobákban. Az utóbbiaknál az egyes betegek részletesen kikérdezte ellátásuk és gyógykezelésük, továbbá az ápolók stb. bánásmódja felől.

Az inspicáló altábornagy minden látott felett a legteljesebb elismerést fejezte ki úgy az egyeseknek, mint különösképpen dr. Zuber ezredorvos, kórházparancsnoknak, aki példaképpen oda-

állítható, tisztaság és minden tekintetben kifogás nélküli katonakórházat rendezett be városunkban. Az altábornagy ur szombaton délután a kórház balatonfüredi osztályát vizsgálta meg, hol a törzsupiletről alkotott véleményében erősödött meg a látottak és tapasztaltak által.

Az elmúlt héten szintén három vitéz katonahuny el a helybeli katonakórházban. Nevezetesen: Popovics Sztanko, a 27. honv. gye. 31 éves közhonvédje, Zierker Ferenc, a 23. ágyuszred 25 éves szakaszvezetője, aki a harcúterben tanúsított vitéz magatartása elismeréséül az ezüst vitézségi érmet kapta volt ott meg. Továbbá Skrinjdr Iván, a 25. honv. gye. 38 éves tizedese.

A helybeli katonakórházban ápolják mint, harcúteri sebesültet, Sárffy Károly 20. honv. gy.-ezredbeli népfőlkéző szakaszvezetőt. Hósi viselkedéséért elsőosztályú ezüst vitézségi éremmel lett kitüntetve. Ezt az érmet folyó hó 3-án tűzte fel a kitüntetett mellére Nagy László őrnagy lelkes beszéd kíséretében.

H I R E K.

Az egyházmegyei felajánlás. Bibornok Megyéspüspök Ur Ó Eminenciája intézkedése szerint a székesegyházban újév napján tartották a felajánlást Jézus szent Szívének. A körlevél értelmében a vidéki egyházakban ugyanezt a felajánlást aktust a mult szerdán, Vízkereszt napján végezték.

A vármegyéről. A vármegyei közigazgatási bizottság rendes havi ülését f. hó 11-én tartja. Ezen az ülésen aiakítják meg az albizottságokat s megállapítják az ülési napok idejét.

Háborus délután Veszprém. A Szinpártoló Egyesület január 16-án délután és 17-én este a veszprémi Színházban háborus délutánt rendez. Közreműködnek báró Hazai Samu honvédelmi miniszter, dr. Szász Károly, a képviselőház alelnöke, Kozma Andor (Koboz) országgyűlési képviselő és több veszprémi ur.

Athelyezés. Vágó Dániel főmérnököt a kereskedelmi miniszter a veszprémi államépítészeti hivataltól hasonló minőségben Kaposvárra helyezte át.

A város adománya. Veszprémváros tanácsa a Vörös Félhold egyesület javára 50 koronát adományozott.

Ujévi üdvözlét megváltása. Ily címen Perényi Antal davidikumi igazgató 10 K, Köller József látrányi plebános, Szlabey Dezsó succentor 5—5 K, Friedrich Béláné s Friedrich Mariska 3—3 koronát adományoztak az elesett katonák özvegyeinek s árváinak javára.

A város segélye. A kormány által folyósított két millióból Veszprém is megkapta a már tavaly is élvezett 30 ezer korona államsegélyt. A belügyminiszter ez idén 3 milliót szánt a városok segítésére. Ez méltányos is, mert a háborus idő sok kiadást ró a városok háztartására. Hogy a harmadik millióból jut-e s mennyi jut Veszprémnek, az bizony meg a jövő titka.

Egyesség a jéggyárral. A városi tanács megszünteti az eddigi elég költséges jégtermelést. Egyességet kötött ugyanis a veszprémi jéggyárral a közegészségügyi jégszükséglet szállítására nézve évi 50 koronáért. A gyár köteles naponként — amennyiben szükségesnek mutatkozik — 100 kg. jeget szállítani a városnak márc. 1-től okt. 31-ig, kgját 3 fillérért. A többlet külön fizetendő. Ha azonban a város a kikötött mennyiséget nem fogyasztja el, az egyességi összeg azért teljes egészében kifizetendő.

Jószivű adakozó. Dr. Végh János bpesti lakos 40 koronát küldött Véghely vármegyei főjegyző kezéhez avval a céltal, hogy azt a hadban elesettek özvegyei és árvái javára fordítsák. A főjegyző ártí Veszprém város polgármesteréhez, melyben értesíti, hogy az adományt a helybeli elesettek árváinak javára vegye át. Az adakozónak jószívűségét a főjegyző megköszönte.

Fertőtlenítő gép. Üdvös, közegészségügyi vonatkozása miatt nagyon hasznos dolgot óhajtat megvalósítani a városi tanács. Uj fertőtlenítő gépet szándékozik beszerezni s fertőtlenítő helyiségről gondoskodni. Körülbelül tízezer koronát

igényel mindez s bár a város pénztára nem igen duzzad a nagy jóvedelemtől, a város lakosságának közegészségi érdekei miatt mégis csak meg kell valósítani ezt a jószándékot. A tanács arra is számít, hogy a város nemes szívű mecenásai ebben a tervében is segítségére lesznek. A helyiségben egy külön szobát is berendeznek a fertőzött egyének fertőtlenítésére, mert eddigelé a város ilyen nem rendelkezett. A régi fertőtlenítő gép már avult s megbízható óvintézkedésekre nem alkalmas.

Nagy idők hatása. A háboru sok értékes s örvendetes jelensége közül talán legkedvesebb, legmeghatóbb érzéssel lobban ki a magyar ifjúság lelkesedése. Azé is, amely még nem serdült fel a hivatalos katonakörzatyig. Ez a lelkesedés váltotta ki az alábbi versecskét is, melyet kedvessége miatt, fiatal szerzőjének megnevezésével itt közlünk:

Bártaimhoz az új esztendőre.

Hazám ifjúsága, ti magyar fiúk!
Felénk negyvennyolcas idők szele zúg,
Remeg a világ s láng tör a magasba,
Reánk virrad már az ujkor hajnala,
Föl, talpra hát, nézzünk bizton előre.

Ifjak voltunk eddig? Fértiak leszünk,
Mi a nagy munkától meg nem ijedtünk!
Amely a jövőben felénk intetet
S melyért most Atyáink ontják vérüket.
Szentelt porukból új Magyarhón épül!

Riadjon harsona, szálljon az égnek
Örömteli, hangos, illatos ének.
Égjen sziveinkben az öröm lángja,
Ággódo lelkinket remény átjárja,
Hajnalhasadásán dicsőbb jövőnek.

Bokros Károly,
a veszprémi áll. felsőker. isk. tanulója.

Oltás kolera ellen. Dr. Komjáthy László polgármester közhírre teszi, hogy f. hó 13-án, szerdán délután 4 óraker ingyenes oltás lesz kolera ellen a városház nagytermében. Az oltást már mult szerdán megkezdtek s városunk intelligens közönsége közül is sokan beoltatták magukat. A legutóbbi koleraesetek miatt ugyan nem fenyeget veszedelem, de ha a háboru sokáig tart, nincs kizárva, hogy a háborut kísérő rém errefelé is elátoogat. Jó lesz tehát óvást emelni ellene — beoltással!

Uj megyebizottsági tag. Nagyesztergár, Borzavár, Csesznek és Dudar községek dec. 30-án Csokonay Zsigmond porvai lelkészt egyhangulag megyebizottsági taggá választották.

Somogyvári színelőadás. Somogyváron a karácsonyi ünnepek alkalmával színelőadást tartottak a hadbavonultak és a beteg katonák javára. Előadták Erdősi Károly „Ósi érenek” című történelmi, vallásos, háborus darabját nagy közönség előtt. Négy előadás volt, melyen a somogyvári nagyobb r. kath. iskolás gyermekek játszottak. Az összes bevétel 320 K 06 f. volt. A kiadások levonásával a tiszta bevétel 200 koronát tett ki, mely összeget a rendezőség jótékony célra adta oly formán, hogy 50 koronát hósapka-pamutra fordított és 150 koronát a kaposvári hadikórházak céljaira juttatott.

Az őrnagy bravurja. Pallaghy Dezsó őrnagyról írja meg a tapolcai újság ezt a gyönyörű történetet, melyre tanu a veszprémi 31. népfőlköz ezred l. zászlóalja. A lubljini harcokban történt. Parancs jött a támadásra. És a zászlóalj támadott. Körülbelül 300 lépésre jutottunk az orosz rajvonaltól, midőn a zászlóalj centrumát egy orosz gépfegyver oly halálos biztonsággal vette tűz alá, hogy egy az előző napok alatt készített lövészárókba kellett beugrálnunk. A gépfegyver a lövészárók peremét lötte annyira pontosan, hogy a homok csak úgy porzott fejünk felett. Aki kezét vagy fejét kidugta, parztt pillanattal taláiba bukkott vissza. Az ügy kezdett kétségbeesztő lenni, egy gépfegyver miatt akadon meg az előnyomulás! A terep azonban olyan volt, hogy míg a gépfegyver állt, addig haszontalan vérpazarlás lett volna minden támadási kísérlet. Velünk fektűt a zászlóaljparancsnok Pallaghy Dezsó őrnagy, bekeidőben nagy vadász, kitűnő lövő. Kivette egy katona kezéből a puskát, kidugta fejét és lött. Lebukott, ismét kidugta fejét, célzott és lött. A gépfegyvernek van védőpáncélja, de van Achilles sarka is. A páncélon egy négyszögcentiméternyi kis nyílás a cső felett. Ezen a nyíláson át céloz és figyeli a hatást a gépfegyver kezelője. Ebbe a nyílásba bele kell találni és pedig annyiszor, ahány ember áll a gépfegyver mellett, aki annak vezetését érti. És az őrnagy lött négy-

őtször, egyszerre elhalgatott a gépfegyver. Az őrnagy nyilván talált és a páncél mögött homlokon löve hevert az orosz altiszt. Pár pillanat múlva megint kopogott a gépfegyver. Az új célzó észrevette a szabályos időközökben felbukkanó fejet és puskacsövet, odairányította a fegyvert, ahonnan a veszedelmes lövések jöttek. Megkezdődött az izgató párbaj. A gépfegyver percenként 360 golyót küldött, az őrnagy percenként három-négyet. Pár perc múlva a gépfegyver megint elhalgatott, az őrnagy golyója talált. Valamivel hosszabb szünet után, mint először, a gépfegyver megint rákezdte a kopogást, az őrnagy pedig szabályos időközökben kiemelkedett, lőtt, lebukott, töltött megint lőtt. Pár perc múlva a gépfegyver megint elhalgatott. Vártunk, lőttünk, de a gépfegyver nem válaszolt, feladta a küzdelmet, elment a veszedelmes pontorról... és a zászlóalj, mely megfeszült idegekkel nézte a párbajt, pár perc múlva rohamra indult... de ez már más mese. Pallaghy Dezső őrnagy a már birtokában lévő katonai érdemekhez az ékítményt kapta legfelsőbb elismerésül.

— **Emlékünnepély Nadasdladányban.** Szépen sikerült és lélekemelő emlékünnepélyt rendeztek a nadasdladányi kaszinó nagyertermében f. hó 6-án, Vízkereszt napján délután boldog emlékü alapítójának: Mentler Gyula volt nadasdladányi uradalmi kasznár emlékének, amely ünnepély az alapító életnagyságu arcképeinek leleplezésével volt kapcsolatos. Az ünnepség esti 6 órakor diszközgyűléssel kezdődött, amely alkalommal a kaszinó jelenlegi elnöke Kukorely István urad. pénztáros szívből jövő szavakkal méltatta a megboldogult alapító-elnök nemes buzgalomát és fáradozásait, amellyel a nadasdladányi Kaszinót ezelőtt 35 éve megalapította. A diszközgyűlés végén az alapító-elnök jelenlévő fia közül: dr. Madarász Flóris ciszterci főgimn. tanár mondott gondolatokban mélyen szántó beszédet. A diszközgyűlés társas vacsorával végződött, amely után a szép számban jelenlévő vidéki és helybeli tagok társasága a Himnusz éneklésével nemes érzéseiben meggazdagítva oszlott szét.

— **Aranyat vasért.** Hunkár Dénesné ömél-tőségéhez az „Augusztia-gyorssegélyalap” javára a következő adományok folytak be: **Veszprémből:** Winter Margit 5 K, Guttman Jenőné 1 medaillon és 2 K, Erdős Béláné 2 fülbevaló, Csomay Miklós 1 ezüst gyufatartó, Róthauszer Dezsőné 1 gyűrű, Vágó Ernő 1 ezüstlánc, Szabó Bakos Jánosné 1 ezüstlánc, 1 karkötő, Schmerz Imre 1 ezüstlánc és 1 korona, Bossányi N.-né 1 ezüst mellűt és 1 karkötő, Csomay Kálmánné 1 ezüstlánc, Pollitzer Béla 1 ezüstlánc, Reiningger Rozsóné 1 lánc, Goldberger Matild 1 gyűrű, Hoffer Tivadar 1 medaillon és 3 ezüst törmelék, Weisz Mórné 1 gyűrű, Nagy Hedvig 1 lánc, Stepanek Rózsai 1 zszusu és 3 drb törmelék, Weisz Ella 1 ezüstóra és 2 drb ezüst törmelék, Wallner Emilné 4 gyűrű és 2 fülbevaló, Erne Póli 1 óra, Kungl Jóska 1 ezüstóra, Kungl Róza 1 ezüst karkötő, 1 ezüst broschüt és ezüst törmelék, Karácsonyi János 1 ezüst óralánc, Kovács Juskáné 1 sziv, Reiner Mariska 1 gyűrű és 1 fülbevaló, Wetzl Lajosné 2 aranygomb, Farkas Ilonka 1 gyűrű, 1 ezüst karkötő és törmelék, Lusztig Sándorné 1 gyűrű és 1 medaillon, N. N. 1 gyűrű és 1 ezüstgyűrű, Nagy Juliska 1 ezüstlánc és 1 karkötő, N. N. arany törmelék, Szabó Erzsébet 1 ezüst karkötő, N. N. 1 gyűrű, N. N. 1 gyűrű, Fata Ferenc aranytörmelék, Pintér Mariska 1 ezüstóra, Pintér Róza 1 fülbevaló és 1 ezüstóra, Juraszek Sári aranytörmelék, Róthauszer Lipótné 25 korona, Rápoch Sándorné 1 gyűrű, 1 sziv és 10 K, Springer Mórné 1 ezüst tallér, Kohn Sándor 1 gyűrű, Lits János 1 gyűrű, Eisler Regina 1 gyűrű és 1 medaillon (törött).

— **Karácsonyi ünnepély, háborus délutánok.** A karácsonyi ünnepek alatt szépen sikerült ünnepélyek voltak Porván is. A német ajku, de magyar szívű ifjuság betanulta dr. Magyarsz zirczi plébános „Béke a háboruban” c. darabját s azt olyan szépen játszották el, hogy oly kicsiny faluban is mint Porva, négyezer került színre. Meg is volt a nagy erkölcsi eredménye, a hallgatóság oly gyönyörűséggel élvezte, hogy még a szomszédos falukból is sokan jöttek Porvára az ünnepélyt megnézni. Az anyagi eredmény 20 és 10 filléres körpénzdíj mellett 91 korona, amit a Vöröskereszt kórháznak adtak át. A háborus szindarabot szavaiat és pásztorjáték követte. Újév napján pedig háborus délután keretében ugyanezek megismétlődtek.

A városi óvodai fiatalok dec. 31-én a városi óvodai óvodák termében, a sebesült katonák javára elő-

adást tartott. Az előadáson magánszámok keretében színre került a „Háborus világ” című egyfelvonásos aktualitás, nagy vetészsé mellett. Az előadások közreműködtek: Lisznyay Teruska, Kallivoda Lucy, Gácsér Gizike és Bözsike, Fách Mariska, Mayer Nórika, Berényi Viktor, Stangl László, Ujtz József és Béla, Fát Ferenc és Gácsér Lajos. Oly fényes sikerrel, hogy az előadást újév napján is megismételték. A sikerben ösztözik **Zsoldos Teréz** óvónő is, ki az előadást páratlan ügyességgel és fáradhatatlan buzgalommal rendezte. A befolyt 93 korona jövedelmet a veszprémi katonakórháznak küldték.

— **Önkéntességre jogosító vizsgák.** A honvédelmi miniszter, ma érkezett leírata szerint az 1892., 1893., 1894. és 1895-ben született népfelkelő kötelesek, akik népfelkelői fegyveres szolgálata vannak kötelezve s nincs meg az önkéntesi jogosultságuk, elnyerhetik azt a következő feltételek mellett. A folyamodónak igazolnia kell, hogy valóban tényleges szolgálatban áll és népfelkelési szolgálata való bevonulása előtt a véderőtvény 21. §-ának 1. pont 3. bekezdésében említett tanintézetek azon osztályának volt ebben az évben rendszeres tanulója, amely tanfolyamnak elvégzése a kiegészítő vizsgára való bocsátásnak feltétele. Azonkívül igazolnia kell: 1. hogy a figyelembe vehető tanintézetek előző tanfolyamait vagy osztályait is mint rendszeres hallgató végezte. 2. Rendkívüli méltánylást érdemlő körülmények forogtak fenn, amiért saját hibáján kívül látogatja elkése az iskolát. 3. Kötelezi magát, hogy a vizsga sikeres letétele után a hadsereghez, vagy a honvédséghez besoroztatja magát. A kérvényeket a honvédelmi miniszterhez kell beküldeni. A kiegészítés vizsgákat az összes közös hadapródiskolákban, a pécsi honvédhadapródiskolában, valamint a jelenleg Mődlingben székelő máhrisch-weisskircheni lovassági hadapródiskolában fogják megtartani január 11-én és február 8-án.

— **Miniszeri rendelet a terménybeli járandóságok (konvenció) tárgyában.** A magyar közgazdasági viszonyok folytán a falusi alkalmazottak javadalmuknak egy részét, a nagyobb részét, terményben kapják. Így kapja a lelkész, a tanító, a kántor, a jegyző, a pásztor. A földmívelésügyi minisztériumnak 9090/1914. sz. a. kelt legújabb rendelete a buzában és rozszban kötelezett járandóságok tárgyában a következőket rendeli: 1. §. Aki terménybeli járandóságot (javadalmazást) bizonyos mennyiségű buzának vagy rozsnak szolgáltatására van kötelezve, annak a jelen rendelet hatálya alatt a járandóságnak csupán kétharmad-részt szabad buzában vagy rozszban kiszolgáltatni; egy harmadrész helyett pedig ugyanannyi árpat vagy tengerit kell szolgáltatnia és az értékkülönbötet a hatóságilag megállapított legmagasabb árban számítva készpénzben kell megfizetnie. 2. §. Aki az 1. §-ban meghatározott terménybeli járandóságot (javadalmazást) kétharmad részénél nagyobb mennyiségben szolgáltatja ki buzában vagy rozszban, kihágást követ el és kétszáz koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

— **Okleveles kőművesmesterek.** A kőművesmesterek vizsgáló bizottságnál a múlt évben 34 jelentkeztek vizsgálatra. Közülük 70 százalék kapott képesítést, a többi vizsgálat ismétlésre utasították.

— **Harctéren elesett tanítók és a nyugdíjtvény.** Az érvényben lévő tanítói nyugdíjtvény szerint az elhalt tanító özvegyei csak tíz évi szolgálat után számíthat özvegyi ellátásra. Sérelmesen érinti ez a rendelkezés most a harctéren elesett tanítók özvegyeit s árvaikat, holott, ha a régen megígért revízió megtörténik, a nyugdíj jogosultság időszak — akárcsak az állami tisztviselőknél — kevesbítettet volna. A háboru megindítása óta a tanítók országos bizottsága arra törekedett, hogy az illetékes kormánykörökét méltányosságra bírja. Annyi eredménye a szorgalmas utánjárásnak mégis lett, hogy a kultusz- és pénzügyminiszterek hajlandónak mutatkoznak arra, hogy a tízevi szolgálattal nem bíró tanítók, illetve hozzátartozók kérelmei királyi kegyelem útján figyelembevételre nyerjenek. Ez a vívmány tehát azokon a harctéren küzdő tanítókon segít, akiknek nincs tízeves szolgálatuk s így esetleges hősi haláluk után hátramaradtjaik nélkülözésének lennének kitéve a törvény ridegsége miatt. Egyházmegyénk tanítóköreinek figyelmét felhívjuk s kérjük őket, hogy az ily sajnálatos körülmények közé jutott özvegyek s árvaik ügyét karolják fel s kérvényeiket esetről-esetre az évi ellátás megadása végett öfelsége elé terjesszék fel.

— **Népfelkelők felülvizsgálata.** A novemberi és decemberi sorozások folyamán besorozott több b) osztályú népfelkelő azt véli, hogy vele egy vagy más okból méltánytalanság történt. Ezek azután abban a hiszemben, hogy a felülvizsgálatot s ez által elbocsátásukat még bevonulás előtt kikészíthetik, egyre-másra szorongatják többé-kevésbé hatalmas protektorait. Pedig az előzetes felülvizsgálatról szó sem lehet. Akik tehát azt vélik, hogy a sorozáson sérelem esett rajtuk, — hacsak katonai üzemmel foglalkozó ipari vagy gazdasági üzemagnál nincsenek nélkülözhetlen állásban — a megjelölt időben bevonulni tartoznak s csak azután kérhetik a felülvizsgálatot az orvostól, aki az ujuncokat rendszerint ugys felülvizsgálja. Ennek panaszolhatják el, hogy a sorozó orvos milyen testi fogyatkozásokat hagyott figyelmen kívül s a csapatorvos egyetlen jogos esetben sem tagadja meg, hogy a panaszos a vegyes felülvizsgáló bizottság elé juthasson. Azonban ezt a felülvizsgálatot való s nem képzelt sérelemmel kell kérelmezni a bevonulás után. A bevonulás ténye még nem jelenti azt, hogy valaki a kiképzésre alkalmas.

— **Szökött katona.** Január hó 3-án az ádándi csendőrrőrség Adánd környékén egy vörös nadrágba és civil kabátba öltözött gyanús külsejű egyént fogott el. Vallatás során kitudt, hogy az illető kőrőshegyi illetőségű, a somogyi huszárrezdek valamelyikénél szolgált, mely jelenleg Székesfehérváron állomásozik, s onnét szökött meg a vitéz ur. Már hetek óta a vidéken és szőlőhegyeken retjőzködött s több pincebetörést is követett el, egyet Fokszabadin is. A csendőrrőrs a síófoki állomásra kísérte és vasuton az ezredéhez visszazsállították.

— **Pórljárt feleség.** Pöcz Dániel, kenesei asszony férjével együtt lát szállított. Az asszony a fa tetőjén ült. Egy helyen a lovak megiramodtak, mire az asszony leesett a fa tetőjéről s bezuza a fejét. A városi kórházba hozták, ahol fején operációt hajtottak végre. Fel fog gyógyulni.

— **Elvesztett.** Folyó hó 6-án Balatonalmaditól Balatonfüredig a vasuton, vagy a fűrdőtelepen egy briliánsokból készült mellűt (Brosch) elveszett. A becsületes megtaláló sziveskedjék dr. Szathmáry községi orvost Balatonalmadiban értesíteni, illetve az ékszert — illő jutalom mellett — kezéhez juttatni.

A „Gondviselés” című segélyintézet kimutatása.

Az 1901. évi június hó 27-én tartott egyházmegyei tanítóegyesületi közgyűlésen elfogadott s a nmlgu vallás- és közokt. m. kir. miniszter által 1902. évi augusztus hó 9-én 55472. sz. a. jóváhagyott alapszabályok értelmében a „Gondviselés” című tanítói segélyalap 1914. évi jövedelmének felosztása.

Az 1914. évi tagdíjak 80%-a és évi kamatokból bevétel 5990 K 23 fill.

Kiadás:

1. Egy állandó illetmény 27 K.
2. Számadások nyomtatási költsége 87 K.

Összesen 114 K.

A bevételből 5990 K 23 fill.
levonva a kiadást 114 K — fill.

Marad 5876 K 23 fill.
Ehhez postadij kiegészítés 16 K 57 fill.

1914. évre az illetmények közt felosztható 5892 K 80 fill.

Ebből részesedik:

- a) 9 segélyezendő, mint 1889. év előtti tag á 50 koronával = 450 korona;
- b) 2 segélyezendő, mint 1889. év előtti segélyezett á 25 koronával = 50 korona.

E két összeget: 600 koronát levonva az 5892 K 80 fillérből, marad a többi segélyezendő közt felosztásra 5392 K 80 fillér, mely összeget 214 egyenlő részre osztva, egy-egy segélyezendőnek jut 25 K 20 fillér, mely összeg 1915. év január 6-tól az Alapítványi Hivatalnál a helybeli plébános által látamozott nyugta ellenében felvehető. A nyugta mellé rendszeren megcímzett és felbélyegzett postautalvány melléklendő.

Hogy a „Gondviselés” alapból az 1914. évre egyes segélyezendők mennyit kapnak, az alábbi névsorban látható:

50 koronát kapnak: Bánusz Jánosné, Bujtor Istvánné, Fancsi Imréné, Kugler Pálné, Pikula Mártonné, Riedlinger Jánosné, Spiesz József, Számermer Istvánné és Tarnóczi Karolin.

25 koronát kapnak: Flumbort Jánosné és Horváth Endréné.

Felosztás szerint 25 K 20 fillért kapnak: Sváb Lajosné, Sádi Jánosné, Berki Ferencné, Németh Imréné, Pápai Józsefné, Kövér Jánosné, Ágh Jánosné, Bécsi Mihályné, Biró Istvánné, Tauber Sándor, Herboly Antalné, Dely János, Knapp Józsefné, Spórer József, Gréber Sándorné, Devay János, Kocsis Károlyné, Varga Józsefné, Müller Károly, Földi János, Németh Mihály, Csizmadia Aladár, Molnár József, Mohos Gyuláné, Hosszu Józsefné, Könye Józsefné, Janisch Ferencné, Vincze Imréné, Polesinszky Jánosné $\frac{1}{2}$ rész, Orbán József, Kovalik Józsefné, Zob Ferencné, Pál Lajosné, Polczner Józsefné $\frac{1}{2}$ rész, György Mihály, Nagy Istvánné, Kreutzer Ferencné, Tima Lajosné, Schillingner Nándorné, Stark Károlyné, Nagy Józsefné (Sümegecsei), Keszler Antalné, Mader Antal, Bujtor Imre, Szabó József, Tóth József, Magyar József, Körmendi József, Vig Józsefné, Csizmadia Gyula, Nagy Sándor, Hajdu Sándor, Chappó Mórné, Kisronai Sándorné, Meszes Polikárp, Bogárné Károlyné, Ritzl Antalné, Tálasi Ferencné, Pápa Istvánné, Györkös Jánosné, Mészáros Alajos, Horváth Lajosné, Márkus Jánosné, Rajnik Istvánné, Kisfaludi Ferenc, Bertalan Imre, Hruska Antalné, Ughi Józsefné, Pécsi Istvánné, Koiler Ferencné, Szabó Béláné, Pintér Rudolfné, Borsódi Ferencné, Lakos Istvánné, Fekete Bertalan, Perger Józsefné, Simon Józsefné, Végh János, Csígi Marika, Dienszterberger Konstantin, Nagy József, Györkös Józsefné, Zaborszki József, Szabó Gézáné, Konkoly Józsefné, György Ignácné, Takács Dezsőné, Horváth Sándor, Fork Jakab, Hannig Gyuláné, Horváth Kálmáné, Rieger Mihályné, Skrivanek Györgyné, Pulman Károly, Rigó Ferencné, Rédey Ferencné, Csicskó Imréné, Horváth Gyuláné, Kontor Lászlóné, Czuczai Edéné, Koppányi Józsefné, Nagy Károly, Tibor János, Tóth Jánosné, Pap Ignácné, Sziotter Józsefné, Thuri Béláné, Miklós Antalné, Stefan Antalné, Ujj József, Bucsi Józsefné, Seringer Károlyné, Gondi Mátyas, Keller Lőrinc, Varga György, Balogh József, Tomay Sándor, Bohár Lajos, Szandtner János, Kovács Antal, Klein György, Paulin Imréné, Fekete József, Vizer János, Molnár Mihály, Horváth F.-né, Fekete Árpád, Tormási József, Rosta Györgyné, Csomai János, Méhes Benő, Fazekas Agoston, Székely József, Auerbach Miklós, Hochrein Lajosné, Nagy Károly, Hasprai István, Ritter Benedek, Rác Imréné, Szabó István, Kauzli Kálmán, Magyar Jánosné, Kiszling Pál, Kovács Józsefné, Csáki Mór, Dudics Gyula, Pap József árvái, Zubeck Lénárdné, Stankovics János, Vinkler Mártonné, Horváth Mihályné, Erdős Sándor, Schneider Dániel, Veinacht Lúkács, Veiland György, Szandtner Béláné, Kovács Józsefné, Matisa József, Faubl Vencel, Czimmermann Gusztávné, Markó János, Kempfi János, Bertalan Vince, Krónpáker Jánosné, Bucsi Kálmáné, Burkovics Kálmán, Kéri Ferencné, Markovics Pálné, Saibert Lőrincné, Nyul Jánosné, Hannig Ferencné, Horváth Pálné — Noszlopi Mária, Makó Istvánné, Szlotta Lajosné, Tóth Józsefné, Vache Antal, Bors Gyuláné, Szlotta Józsefné, Balogh Kálmáné, Müller Ferencné, Németh Ignácné, Szalavári Rezsőné, Hengl Ferencné, Huber Imréné, Brenner József, Heizer Ferencné, Bencsik Lajosné, Kramarics Józsefné, Milla Istvánné, Szib Frigyesné, Pintér Antalné, Németh Béla, Harányi Sándorné, Kutnyánszky István, Szabó Jánosné, Bujtor Józsefné, Nagy Lajos, Khern Józsefné, Boda Gyuláné, Kreiner Sándorné, Rosta Kálmáné, Szepudvari József, Egyed Ferencné, Pinter Géza, Kiss József, Thuri Géza, Rapayka József, Szachula Emilia; Markovics Sándor, Domonkos István, Gréber János $\frac{1}{2}$ rész, Unger Jakab $\frac{1}{2}$ rész, Horváth Kálmáné, Telesi István $\frac{1}{2}$ rész, Pákok Lajos $\frac{1}{2}$ rész, Tekál Rezső $\frac{1}{2}$ rész, Sárkány Istvánné $\frac{1}{2}$ rész.

A nyugta, a megírt és felbélyegzett utalványlap mindig Veszprémbe az Alapítványi Hivatal címére küldendő.

A „Gondviselés” című segélyalapot illető egyéb számadásokat, u. m. a befizetett tagdíjakról, hagyományokról és adományokról szóló kimutatásokat az Alapítványi Hivatal fogja a rendes évi számadásaiban közölni.

Ezen kimutatást azon kéréssel hozom az egyesület tagjainak tudomására, hogy szíveskedjenek azt a községekben vagy környékükön lakó segélyezettekkel tudatni.

Kérem továbbá az egyesület minden tagját arra, hogy ha e segélyezettek közül valaki már meghalt volna, vagy ha meghal, szíveskedjenek arról alulírottat értesíteni.

Veszprémben, 1915. évi január hó 6-án.

Szanyi István,
tanító, egyesületi titkár.

A háboru krónikája.

Január 3—4. Az ellenség ismételt kísérletei, hogy arcvonalunk Gorlicétől nyugatra és északnyugatra áttörje, az ellenség súlyos veszteségei mellett újból meghiúsultak. Gorlicétől délre rohammal bevettünk egy magaslatot, amely orosz vetélkedés tárgya volt. Egy ellenséges zászlóalját megsemmisítettünk, 1 törzstisztelet, 4 alantás tisztelet és 850 főnyi legénységet elfogtunk és 2 géppuskát zsákmányoltunk.

Kelet-Poroszországban és Lengyelország északi részében nincs változás.

Lengyelországban a Visztulától nyugatra a német csapatok többnapig kemény küzdelem után sikerült az orosz főhadiszállásnak különösen jól megerősített támaszpontját, Borzymowot elfoglalni; eközben 1000 oroszot foglyul ejtettek, 6 géppuskát zsákmányoltak.

A török csapatok bevették Ardagant. Csuruk vidékén operáló seregek egyik része december 28-án Ardagan ellen vonulva, e várostól nyugatra orosz csapatokra talált és visszavetette azokat.

Nyugati harcra nem nagyobb csata nem volt.

Január 5—6. A makedon háborúban, amelyek a Gorlicétől délre fekvő területen a legmostohább időjárásban folytak le, derék csapataink egy fontos magaslati vonal birtokbavételével a további események számára kedvező alapot biztosítottak.

A Kárpátokban nincs változás; a Felső-Ung völgyében csak kisebb ütközetek folytak. A karácsonyi időszak alatt folyt harcokban az északi harcra 57 tisztelet és 12.698 főnyi legénységet fogtunk el.

Keleten a helyzet nem változott.

A német-francia harcra, Elzász egyes helyein elkeseredetten küzdenek egymással a németek és a franciák. A tengerpartért is tovább folyik a küzdelem.

Tokióból híre jön, hogy Japánország Kiaocsau elfoglalásával és az Óceánokon való tevékenységével teljesítettnek tekinti kötelezettségét. Az európai harcokra nem küld csapatokat.

Január 7. Az Erdős-Kárpátokban már hónapok óta váltakozó eredménnyel folytatott harc tovább tart. Ez a harc gyakran egymástól messze fekvő magányos völgyekben folytatott kisebbeszerű vállalkozás jellegű. Az ellenség, melyet az utóbbi napokban érkezett kiegészítések megerősítettek, megkísérelte, hogy egyes folyók felsőbb folyásánál előretöréssel tért nyerjen.

Az uszoki szorosról nyugatra s a keleti Besz-kidekben nyugalom van.

A Visztulától északra és délre levő arcvonalunkon tegnap ágyuharc folyt.

Lengyelországnak a Visztulától nyugatra eső részében a németek az ellenség több támaszpontjának elfoglalása után a Sucha-szakaszig törtek keresztül; 1400 hadifogoly és 9 gépfegyver került a kezükbe.

A Pilica keleti partján a helyzet nem változott.

A francia támadás vagy semmi eredménnyel, vagy csak pillanatnyi sikerrel jár. A németek visszavernek minden támadást és visszaszerzik az elvesztett pozíciót. Franciaországban panasz van a fogyasztó kiképzés, az egészségügyi berendezés és a proteció ellen.

Ma érkezett jelentések szerint török csapatok a szövetséges törzsekkel egyesülve, a Miandoadnál elért sikeren kívül Asszerbeidsannál meg további sikert is értek el. Az oroszok visszavonuló utjukban két ágyút és számos foglyot hagytak vissza. Miandoadtól délre egy másik török csapat megverte az ellenséget és nagymennyiségű fegyvert és municiót zsákmányolt.

Január 8. A magyar galiciai arcvonalon nyugalom van. A magasabban fekvő területeken gyöngye vagy és hóesés állott be.

A Bukovina déli részének kárpáti előterébe elretolt biztosító csapatokat ellenséges tulerő elől a főszorosokhoz közelebb vontuk.

A német-francia harcra, változatlan heves-séggel küzdenek egymással az ellenfelek. A német csapatok visszaverik a franciák támadását és hősiessé szállnak szembe minden előrenyomuló kísérellettel.

KÖZGAZDASÁG.

Állategészségügy.

Ragadós állati betegségek fellépése esetén elrendelt óvintézkedések között, melyeknek célja a ragályos betegség elhurocolása és így terjedésének meggátolása, — első helyet foglal el a fertőtlenítés.

Tudjuk ugyanis, hogy a különböző nevű állati ragályos betegségek okozói bizonyos apró lények úgynevezett baktériumok s így a fertőtlenítéssel ezen kórokozó baktériumokat szándékozunk előltni, fejlődésükben, szaporodásukban megakadályozni — ez által érjük el azon célunkat, hogy a fertőzött helyen elpusztítva a kórokozókat, újabb fertőzéstől, állataink újabb megbetegedésétől sem kell tartanunk.

Eddig is törvények, rendeletek intézkedtek a fertőtlenítés mikénti keresztülviteléről; ezen intézkedések azonban a tapasztalat szerint nem minden esetben bizonyultak megfelelőeknek, mert néha oly egyszerű volt, hogy céljának t. i., hogy a kórokozókat elpusztítsa, — nem felelt meg.

Ez okból a földművelésügyi m. kir. minisztérium 1914. évi 98800. sz. a. egy utasítást adott ki, melyben részletesen meg van határozva, hogy melyik ragályos betegségnél hogyan kell fertőtleníteni.

Az utasítás egész terjedelmében e helyen nem közölhető, azonban — hogy a közönség ezen eljárásról némi tájékozással bírjon, — kivonatban az alábbiakban közöljük.

A fertőtlenítés két miveletből áll és pedig: a fertőtlenítést megelőző tisztogatásból és a tulajdonképeni fertőtlenítésből.

Ezen miveleteket az állattulajdonos saját költségére köteles végrehajtani azon időn belül, amelyet e célra részére a hatóság meghatároz, mert ha nem teljesíti, úgy azt a hatóság az állatbirtokos költségére foganatosítja és ezenkívül ellene a kihágási eljárást is megindítja.

A fertőtlenítést azonban csak olyan egyén végezheti, akinek kezén nincsen seb, horzsolás vagy karcolás.

A fertőtlenítés kétféle u. m.: egyszerű és szigorított.

A szigorított fertőtlenítés csak keleti marhavész és lépfene esetében kötelező, a többi fertőző betegség esetén az egyszerű fertőtlenítés is elegendő.

Az egyszerű fertőtlenítésnél 10%-os méz-tejet használunk, vagyis: 10 rész méz és 100 rész vízből álló oldatot.

A szigorított fertőtlenítésnél a fertőtlenítendő helyeket és tárgyakat mielőtt az egyszerű fertőtlenítésnél említett méz-tejjel bemészeliük, — lehetőleg lágy vízzel, frissen készült 2: 1000-es szublimátoldattal, melyhez $\frac{1}{4}$ — $\frac{1}{2}$ %-ig sósavat lehet adni, fertőtlenítiük.

A keleti marhavész, lépfene, veszett, takonykóros vagy ily betegség gyanús állatok állati nyersterményei, illetve hullák bőrét, szőrét, sertéjét, gyapjút, szarvait vagy csülkeit felhasználni vagy forgalomba hozni tilos.

Ellenben a többi ragadós betegség vagy annak gyanújában álló állatok nyersterményei bizonyos előírt elbánás után s csak a községi előjáróság által a fenti miniszteri rendelethez csatolt minta szerint díjmentesen kiállított belyegmentes igazolvánnyal szabad forgalomba hozni.

Láthatjuk ezen rövid kivonatból is, hogy az új eljárás az állatorvosi tudomány mai alapján épült, amidőn nem követi az eddigi sablonos eljárást, mely szerint mindent megsemmisíteni rendelt, ami ragadós betegől származott, vagy azzal érintkezett; ma már különbséget tesz ragadós és ragadós betegség között s a szerint itéli meg a fertőtlenítés szükségének mérvét is, mi által a gazdaközönség részére számottevő anyagi hasznot biztosít.

Egyről azonban a gazdaközönségnek sem szabad megfeledkezni, t. i. hogy az említett utasításnak legyen hű végrehajtója; ne lasson az e tekintetben kiadott hatósági intézkedésekben zaklatást, hanem lássa abban a hatóság jó indulatát, mely kizárólag az állattenyésztő gazdaközönség érdekeit kívánja szolgálni akkor, amidőn megmutatja neki a helyes utat, amelyen haladva a létező fenntartó állattulajdonos a veszedelemtől, nem ritkán a pusztulástól megmenekül.

Hogy a gazdaközönség ezen utasítás tartalmáról részletesebb, kimerítőbb tájékozást szerezhesen, arról gondoskodás történik olyképpen, hogy az utasítás teljes szövegében minden község biránál elolvasható lesz.

A Pyreneusok körül.

— Irta: Zsigmond János. —

A lago Maggiore.

Legnagyobb az olasz tavak között a Lago Maggiore, mely hosszan nyúlik déli irányban és jóformán ott végződik, ahol maguk az Alpesek is elvesznek a lombardiai síkság rónaságában. Nehéz volna megmondani, hogy a három olasz tó közül melyik nyújtja a legtöbb tájképi szépséget. Ez nagyrészt egyéni dolog, mert mindenki a saját egyéni ízlése szerint szokta ítéletét megalkotni. Többféle okból sokan ez utóbbinak adják az elsőseget és valószínűleg nem is minden alap nélkül. Ennek is minden pontja annyiféle változatban nyújtja a hegy és a víz által adható szépségeit a természetnek, hogy mikor először pillantjuk meg a tó tükrét és annak környékét, azt sem tudjuk, melyik irányban bálujunk, melyik felé fordítsuk tekintetünket, mert egyik elragadóbb képeket nyújt a másiknál. Ugy látszik, ezt látogatja a legtöbb idegen is, mert a szebbnél-szebb nyaralóhelyek, a legkisebb községekben is a nagyszámu szállodák, a sűrű hajóközlekedés és általában az egész borenendezkedés mindenütt tömeges nyaraló közönség számára engednek következtetést.

Ha hajóval a hosszan elnyúló tónak csak egy részét járjuk is be, mindenütt a legnagyobb bőségben találjuk ugyanazon szépségeket és jellegzetességeket, melyek elmaradhatatlanok az olasz tavak vidékeinél. Mindegyike nagyjából ugyanazt nyújtja, de ebben az egyformaságban annyi változatosságot és különlegeséget találunk, hogy mindegyiknek szinte meg lehetne állapítani a maga külön szépségeit egyenként, melyek másutt nincsenek meg, vagy más módon és mértékben.

És éppen ez a változatosságot magában rejtő egyformaság teszi ezeket a tavakat különösen vonzóvá. Ezért nagy mulasztást követne el az, aki bármelyiket is elmulasztaná megtekinteni, mert a három együttvéve tesz egy egészet és valamelyik kihagyásával nem lenne a róluk nyert fogalom és kép egészen tökéletes.

Mintha csak ezért gondoskodtak volna róla, hogy a legnagyobb könnyűséggel juthassunk egyik tóból a másikba. A hajóállomások kapcsolatokban vannak a vasútállomásokkal és a hajókból kiszállva rövidesen vonaton lehetünk, hogy nem kevésbé szép hegyi vidékeken áthaladva újra a másik tó partján legyünk s ott újra hajóval folytassuk utunkat és élvezhessük ugyanazon tájképi szépségeket, melyekben a másik tóvon csak az imént volt alkalmunk gyönyörködni.

Emeli a hatás kellemességét a tó partja mentén, mindjárt a havasok lábainál viruló délszaki növényzet, mely már Olaszországra emlékeztet bennünket. A cyprusokon kívül ott diszlenek a kertekben a fügefák, myrtusok, szőlőlugasok olajfák, gránátalmák, melyek védve a magas hegyektől az északi szél ellen, megtalálják itt mindazt, ami tenyészetükre alkalmas és szükséges.

Emeli a változatosságot maga a tó vize is, mely az északi részeken zöld színen tündöklök, míg ugyanaz a víz délen már sötétkék színt mutat. Hozzájárulnak a változatosság emeléséhez a történeti emlékek várak, részint ép állapotokban, részint félig romokban. Ilyen a Castelli di Cannaro vár, mely ma a Borromeo grófok tulajdona, hasonló ehhez egy kiszögélő hegycsucson a Castello di Caldé. Luino városka a híres olasz festőnek Bernardino Luini-nak (1470—1532) emléket őrzi, aki szülővárosának templomát ma is, ép állapotban levő szép freskókkal díszítette. Nem hiányoznak a Lago Maggiore-n sem az olasz tavak kedves kis szigetei, melyek csak emelik annak szépségét. Ilyen a keitós kis sziget, az Isola di Brissago. Mindezeket fölülmulják a tó délnyugati partja mentén a Borromeo-szigetek, melyeknek nagyszerűsége a Como tó környékének nagyszerűségével versenyez és a Lago Maggiore-nak talán legnagyobb szépségei közé tartoznak. Ezek közül az Isola Superiore és az Isola dei Pescatori halásztelepek, csupa halászlakossággal. A festői kilátás ide is sok idegent vonz. Legszebb azonban a Borromeo-szigetek között az Isola Bella, magyarul „szép sziget”, nem ok nélkül nevezve el így.

Vitaliano Borromeo gróf (1650—1671) pompás kastélyt épített a szigetre, körülvéve megfelelő kerttel, igazi fejedelmi nyaralóhely ma is, látogatva van az idegenektől, amire két szállodájából is következtethetünk. A befejezetlen kastély épülete sok műkincset tartalmaz a flandriai és renaissance-kori festőktől és szobrászoktól, melyeket még Borromeo Camillo és

János grófok gyűjtöttek a 16. és 17. században. A kastély kertje tíz terrasz-szerű emelkedésből áll, 32 méter magasságban a tó vize felett, telve pompás délszaki növényzettel. Feledhetetlen innét a kilátás a számtalan apró házikóval benépesített partokra, a tó kek vizére a tavat környező hegykoszorura és a távoli svájci Alpesek örökös hófedte ormaira.

Az Isola Bella szomszédságában van az Isola Madre, szintén a Borromeo-család birtokában. Ennek a kertje angol ízléssel van berendezve, de szépségre és változatosságra nézve felülmulja még az Isola Bella kertjét is. Magnoliák, cedrusok, szög-fák, babérfák, kameliák stb. diszlenek benne teljes pompával. A terrasz déli oldalán citrom- és narancsfák érlelik gyümölcseiket. Ezek a szigetek valóban gyöngyei a Lago Maggiore-nak, melyek úgy közelről, mint távolról nézve igazi festői látványt nyújtanak, melyhez hasonlót nem sokat találhatunk.

Szép itt minden: a vidék a maga egészében, a tó parton elszórtan fekvő fehér házikák, az apró községek, a kis városok, mely utóbbiaknak majdnem mindegyik történeti vagy művészeti emlékekkel is kedveskedik a látogatónak.

Aronában ott találjuk a híres Borromeo-családból származott Borromei Szent Károly milánói érseknek a szobrát. A nagyobb helyek muzeumai sok római és későbbi kori régiségeket tartalmaznak.

Nyáron át egész Európából nagyszámu nyaraló látogatja a tavak vidékét, ahol a pompás parti sétányok, a szép kirándulások a tavakon vagy a szárazföldön, az enyhe, nem forró éghajlat mind kellemessé teszik az ott tartózkodást. De nemcsak nyári üdülőhelyül szolgálnak az olasz tavak szép vidékei, hanem némelyike téli tartózkodásra is alkalmas, mert a hideg északi szelet feljogja az alpesek magas hegysége és így délies éghajlatot nyer ez az egész vidék.

Fogászati műterem

Veszprém, Rakóczi-tér 22. sz. Telefon 49. Inter-urban

Wellner Gyula

régi jóhírű fogászati műterem. Rendelkezésre áll az összes fogászatba vágó műveletekre.

Foghuzás, fogtömés, műfogak, fogsorok.

A szájpaddlás nélküli műfogak speciális készítője.

Számtalan elismerő levél.

Tanítóknak kedvezmény.

IRODALOM.

* **Megrendelési felhívás.** Most hagyta el a sajtót „Jézus” című költői mű. A mű tárgya: Jézus I. eljövetele. Jézus II. eljövetele. A mű nem alkalmi munka, mert már a háboru kirozása előtt kész volt, de az utolsó simításoknál a háboru egyes részleteire is tekintettel tudott lenni a szerző. Kiadását mindenestre időszerűbbé tette a háboru, mert ilyen időben az emberek a végső dolgokról való gondolkodásra, az eschatologikus szemléletre hajlandóbbak, mint máskor. A mű ára, mely 20% iv, fűzve 3:20 korona. Megrendelhető az Angolkisasszonyok intézetében (Budapest IV., Váci-utca 47.), az Apostol-nyomdában és a főbb fővárosi és vidéki könyvkereskedésekben. A mélyen tisztelt olvasóközönség kegyes pártolását kéri az Angolkisasszonyok Sancta Maria-intézete.

* **Magyar Kultura.** Ez a kitünő társadalmi és tudományos szemle most megjelent január 5-iki számában is egész sokaságát közli az érdekes és magas nivójú tanulmányoknak, kisebb cikkeknek. Vezetőhelyen dr. Szeghy Ernő X. Benedek pápa első körlevélét kommentálja, Bölskey Odón a harcban elesett főpásztorokról közöl érdekes historiai adatokat. Hajós József Haecel muzeumát mutatja be a természetudomány világában. A tárcában Pokornay Margit írását találjuk. A Pajzs és kard, a Szemlék és kritikák, valamint a Napló című rovatok most is tele vannak érdekes, aktuális közleményekkel. A lap előfizetési ára 12 K. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VIII., Horánszky-utca 20. szám.

* **Magyarok Nagyszonyához** címen Lengyel Géza vizvári kántortanító, kinek már több sikerült egyházi zeneszerzeménye forog közkezen, egy szép, aktuális Mária-éneket adott ki orgona- vagy harmoniumkísérettel, melyet készséggel megküld annak, aki sebesült hőseink javára hozzá bármily csekély összeget beküld. A dallam fűzése sikerült. Megértően simul a gyönyörű szöveghez, melyet Friedrich Sándor írt. Templomi előadásra nagyon alkalmas. Ajánljuk kántoraink figyelmébe.

* **A Társaság.** Farkas Imre gyönyörű, illusztrált költeménye díszíti A Társaság legutóbbi számának címlapját. A lap tartalma irásban és képből ezuttal is nívós és érdekes. Somlay Károly pompás novellája, Nádasdi Baán Achilles Háboru és szerelem című tárcája, Körmeny Viktorok Blowitz-ról írt érdekes cikke, színházi krónika teszik eleve népszerűvé a számot. Külön érdekessége a lapnak a déli harcra elhunyt ismert színművész, Csapó Jenő Viziók című szép költeménye, mely hatyudála volt a mindenütt kedvelt, poétalelki művészeknek. Kedves verset írt Tóth László is. Az illusztrációk igen sikerült és valamennyi aktuális; a legkedvesebb Petrás Sári pompásan sikerült fényképe. A Társaság előfizetési ára egész évre 18 K, fél évre 10 K, negyedévre 5 K. Szerkesztőség és kiadóhivatal Budapest, Ritz-szálló.

A SZERKESZTŐSÉG ÜZENETEI.

L. G. Karácsony napján. Későn érkezett. Ünnepek után elvesztette aktualitását. Kinyomtatása ügyében szíveskedjék a kiadóhivatalhoz fordulni.

Anyakönyvi kivonat.

— 1914. december 12-től 1915. január 6-ig. —

Születés!

Szalai János sertéspásztor és Balog Katalin fia halvaszületett. — Kirsteuer Erzsébet házicseled leánya Ilona r. kath. — Böhm Erzsébet házicseled (özv.) fia Imre r. kath. — Strenner Ferenc papszámos és Jerlinger Mária fia János r. kath. — Vajay József állami isk. igazgató-tanító és Vajai Ilona leánya Jolán Gizella Irén r. kath. — Reider Mihály cipészsegéd és Tuly Róza fia József r. kath. — Ebele Mária házicseled leánya Mária Magdolna r. kath. — Fekete Ferenc asztalosiparos és Szlávik Ilona fia István r. kath. — Ihász Lajos szabósegéd és Varga Julianna fia Lajos r. kath. — Ihász Imre szabósegéd és Vizes Erzsébet fia Imre r. kath. — Polhammer János máv. vonatfékező és Gyimóthi Viktoria fia Lajos r. kath.

Halálozások.

Csatári Zsófia ág. h. ev. 18 napos. — Baráth Károly nyug. megyei irattárnok ref. 87 éves. — Özv. Dóczy Gáborné Galambos Zsuzsanna magánzónó ref. 86 éves. — Özv. Nagy Gyuláné Eizenbart Anna magánzónó r. kat. 84 éves. — Hajda Károlyné Korbélyi Mária ácssegéd neje r. kath. 70 éves. — Tóth Gyula szabósegéd ref. 57 éves. — Stark Mór magánzónó izr. 69 éves. — Özv. Márvány Józsefné Bolla Julianna magánzónó r. kath. 77 éves. — Szalai Benőné Bárány Karolina földmives neje ág. h. ev. 45 éves.

Házasság.

Balai János sütősegéd r. kath. és Végh Erzsébet r. kath. — Nyári Márton népzenész r. kath. és Sihel Katalin r. kath. — Lendvai József népzenész r. kath. és Sittel Julianna r. kath.

Az Első Magyar Általános Biztosító Társaság veszprémi főügynöksége

elfogad tűz-, jég-, betörési, bal- eset, szavatossági, élet- és járadék-biztosításokat.

A társaság a legrégibb és legnagyobb magyar biztosító intézet; — biztosítéki alapjai meghaladják a 210 millió koronát s így minden tekintetben a legnagyobb biztonságot nyújtják.

Irodai helyiség: Szabadi-utca 3. sz. földszint. Képviseli: SÜLY LÁSZLÓ.

Fióküzlet: Balatonalmádiban.

Egyedüli fehérnemű
bizományi lerakat:

Rádi István és T^{sa}

cégnei Veszprém, Fő-ter.

Férfi színes ingek gallér nélkül

35—46 cm.-ig raktáron.

Árak: 3.—, 4.—, 5.—, 6.—, 7.— korona.

Férfi fehér ingek gallér nélkül

35—46 cm.-ig raktáron.

Árak: 2.—, 3.50, 5.—, 6.—, 7.50 korona.

Férfi színes turista ingek

35—47 cm.-ig raktáron.

Árak: 2.50, 3.50, 5.—, 6.— korona.

Férfi fehér apacs ingek

3.—, 5.—, 7.— korona.

Gyermek fehér és színes ingek

2.50, 3.—, 3.50 korona.

Férfi hálóingek

3.—, 5.—, 6.50 korona.

Férfi alsónadrág

gombos. Árak: 2.50, 3.—, 3.50, 4.— korona.

zsinóros. Árak: 1.50, 2.40, 3.— korona.

rövid, színes.

Árak: 2.—, 3.50 kor.

Nagy választék

Borsalino és Gyukits kalapokban.

valamint a legújabb nyakkendők-, gallér-,
harisnya-, zsebkendők- és keztyűkben.
Ernyők 1200 napi jótállással, sétatökb-
ben legújabb különlegességek raktáron.

Plébanos és tanító uraknak 8% árengedmény.

Levélnyi rendelések legpontosabban eszközöltet-
nek, meg nem felelő árut készséggel visszavesszünk.

HIRDETÉSEK
felvételnek a kiadóhivatalban.

ROLAND FERENC
orgona- és harmoniumkészítő
VESZPRÉMBEN
Ostromlépcső-utca 5. sz.

Elvállal teljesen új orgonák építését a
legegyszerűbbtől a legdiszesebb kivitelig —
pneumatikai rendszer szerint. ORGONÁK
átalakítását és hangolását jutányos árban
számítom. Iskolák részére HARMONIUMOKAT
jó erős kivitelben készítek. ZONGORÁK javítását
és hangolását úgy helyben, mint vidéken a
lehető legrövidebb idő alatt eszközölök.

Bakos Kálmán
fűszer- és csemegekereskedő
Telefon 55. VESZPRÉM Telefon 55.

Ásványvíz nagy raktára!

Ajánlom friss töltésű ásvány-
és gyógyvíz nagyraktáramat.

Az összes bel- és külföldi ásványvíz
és gyógyvizek állandóan raktáramon
vannak. Főraktára:

a szt. Lukács Kristály víznek,
rendkívül kedvelt szénsavas borvíz
eredeti porcelándugós üvegekben

2 lit. 1¹⁰/₁₀ lit. 1 lit. 1/2 lit.
64 fill. 56 fill. 48 fill. 30 fill.

Főraktára: **Salvator** lith savanyú-
víznek, **Mohai Agnes,**
Giesshübl, Csizi, Pe-
tánci, Calsbadi, Ma-
rienbadi, Preblau,
Bikszádi, Borszéki,
Guber, Parádi, Halli
stb. stb. vizeknek.

KESERŰVIZEK.

A vizeket vidékre szállítva a csomagolás ön-
költségen lesz felszámítva. Nagyobb vételnél
engedmény, ismét a l ad ó k n a k előnyár.

Az összes fűszer-, csemege- ásvány-
víz- és háztartási cikkekről a nagy
árjegyzék bárkinek megküldetik.

Alapítottatott 1894-ben

Villanyerőre berendezve

Egyházmegyei Könyvnyomda

Készít a legrövidebb idő alatt a legfinomabb kivitelig minden néven nevezendő könyvnyomdai munkákat, úgymint: röpiratok, füzetek, könyvek, folyóiratok, árjegyzékek, körlevelek, hirdetmények, falragaszok, évi jelentések, mérlegek, kimutatások, gyászlapok, rovatolt táblázatok, névjegyek, meghívók, eljegyzési és esketési tudósítások, számlák, címkek, plébániák és iskolák részére szükséges mindennemű nyomtatványokat jutányos árakon számítva

Raktáron tartja plébániahivatalok és iskolák részére szükséges mindenféle hivatalos nyomtatványokat, melyek tetszés szerint fűzve vagy bekötve szállíthatnak. Hivatalos levélpapírok és borítékok, okmányborítékok mindenféle alakban és színben. Egy- és négyvonalas vizsgalapok, 10 százalék a Tanítók Háza javára. Fizetésmeghagyás iránt járásbíróshoz intézendő kérvény: a) Körtagsági díjjal tartozó hátrálékosok, b) a Gondviselés hátrálékosai ellen, ivenként 4 f.

Telefon 61

Veszprémben

Telefon 61